

Alternativ Behandling • Cannabis • Kræft

Nanna Cornelius
Projektleder for Alternativ Behandling
dokumentation og udvikling
Patientstøtte og Lokal Indsats

Agenda

- Alternativ Behandling
- Cannabis – Fakta – Hvad er det?
- Den nye forsøgsordning
- Kræftens Bekæmpelses holdning til Cannabis?
- Spørgsmål

Hvordan arbejder vi med alternativ behandling i Kræftens Bekæmpelse?

- Alternativ behandling først rigtig på dagsordenen i 00'erne
- Tværfaglig arbejdsgruppe, 7 personer
  - Forskning
  - Dokumentation og udvikling (Patientstøtte og Lokal Indsats)
  - Kommunikation
  - Kræftlinjen
- Fra foråret 2017: Projektleder i 3-årig stilling

Cancer.dk/alternativ

[Forside](#) › [Hjælp og viden](#) › [Hvad kan du selv gøre](#) › [Alternativ behandling](#)

Hvad kan du selv gøre

- » [Kost til kræftpatienter](#)
- » [Fysisk aktivitet](#)
- » [Genoptræning](#)
- » **[Alternativ behandling](#)**
- » [Naturlægemidler og kosttilskud](#)
- » [Vitaminer og mineraler](#)
- » [Behandlingsformer](#)
- » [Når du også får kræftbehandling](#)
- » [5 gode overvejelser](#)
- » [Kræftens Bekæmpelse om alternativ behandling](#)
- » [Del dine erfaringer](#)
- » [Links og bøger](#)
- » [Mentale redskaber](#)

Alternativ behandling

Mange bruger alternativ behandling før, under og efter et kræftforløb. Her finder du viden om alternativ behandling og naturlægemidler - deres effekt og eventuelle bivirkninger - i forbindelse med kræft.

Dét at man kan gøre noget aktivt for sig selv, kan give håb og ekstra styrke i kampen mod kræftsygdommen.

Få viden om effekt og bivirkninger ved alternativ behandling

Mange kræftpatienter oplever, at alternativ behandling kan lindre smerte, give energi

Nogle former for naturmedicin kan påvirke anden medicin eller have en skadelig virkning

- **Gurkemeje/curcumin kan påvirke effekten af f.eks. kemoterapi som Taxol**

- **Amygdalin (B17 vitamin)/bittermandel kan give cyanidforgiftning**

Det er derfor vigtigt, at du fortæller din læge, hvis du tager nogen former for alternativ behandling og er/skal i behandling for kræft.

Når du også får kræftbehandling...

Alternativ behandling kan fx påvirke effekten af

- Kemoterapi
- Stråling
- Antihormonbehandling
- Operationer

Læs mere på:

www.cancer.dk/hjaelp-viden/det-kan-du-selv-goere/alternativ-behandling/naar-ogsaa-kraeftbehandling/

1.

2.

[Forside](#) › [Hjælp og viden](#) › [Hvad kan du selv gøre](#) › [Alternativ behandling](#) › Når du også får kræftbehandling

Hvad kan du selv gøre

- » [Kost til kræftpatienter](#)
- » [Fysisk aktivitet](#)
- » [Genoptræning](#)
- » [Alternativ behandling](#)
- » [Naturlægemidler og kosttilskud](#)
- » [Vitaminer og mineraler](#)
- » [Behandlingsformer](#)
- » [Når du også får kræftbehandling](#)
- » [Operation](#)
- » [Strålebehandling](#)
- » [Kemoterapi og anti-hormonbehandling](#)
- » [5 gode overvejelser](#)
- » [Kræftens Bekæmpelse om alternativ behandling](#)
- » [Del dine erfaringer](#)
- » [Links og bøger](#)
- » [Mentale redskaber](#)
- » [Bedre søvn](#)
- » [Vær sammen med andre](#)
- » [Rygestop under en kræftsygdom](#)
- » [Bivirkninger og senfølger](#)

Når du også får kræftbehandling

Naturlægemidler og kosttilskud kan nedsætte eller forstærke virkningen af medicin eller påvirke én under operation. Dette kaldes interaktioner. Det er vigtigt at være forsigtig med at tage naturlægemidler, når man er i behandling for en kræftsygdom.

Det er vigtigt at gøre lægen opmærksom på, hvilke naturlægemidler eller kosttilskud du tager, inden du skal i behandling for kræft.

Interaktioner bliver ofte opdaget ved en tilfældighed. Man ved kun meget lidt om, hvilke naturlægemidler og kosttilskud der kan påvirke selve kræftbehandlingen. Ligesom der stadig mangler viden om, hvordan kræftbehandlingen bliver påvirket.

Naturlægemidler og kosttilskud kan påvirke effekten af operation, stråling, kemoterapi og anti-hormonbehandling i forbindelse med kræft. Læs mere på disse sider:

Operation - anbefalinger for specifikke naturlægemidler og kosttilskud
Nogle naturlægemidler og kosttilskud kan forstærke virkningen af bedøvelsesmidler, mens andre kan forøge risikoen for blødning eller forhøje blodtrykket. Læs mere:

Naturlægemidler og kosttilskud samtidig med operation

Hvordan arbejder vi med alternativ behandling i Kræftens Bekæmpelse?

Evidensbaseret tilgang:

- Grundlæggende litteratursøgning på emnet
- Status på forskning inden for forsøgsbehandlinger
- Stemmer vores anbefalinger overens med andres (fx Nifab og Memorial Sloan Kettering)
- Teksterne skrives i samarbejde mellem fagperson og kommunikationsmedarbejder

Mål: At give brugerne et fagligt grundlag at tage stilling på

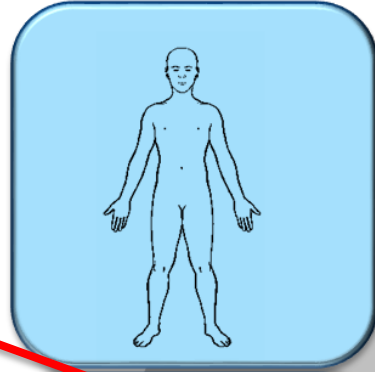

Hvad ved vi?

Helbredelse

Biologiske

Kropslige

Livskvalitet

Alternativ behandling

Energi

Alternative
medicinsystemer

Krop & psyke

Kræftens Bekæmpelse

Vælg kræftsygdom

Hjælp og viden

| Forebyg kræft

| Forskning

| Nyheder

» [Forside](#) » [Hjælp og viden](#) » [Hvad kan du selv gøre](#) » [Alternativ behandling](#) » Tema: Cannabis og kræft

Hvad kan du selv gøre

» [Kost til kræftpatienter](#)

» [Fysisk aktivitet](#)

» [Genoptræning](#)

» [Alternativ behandling](#)

» **Tema: Cannabis og kræft**

» [Spørgsmål og svar om cannabis](#)

» [Fakta om cannabis](#)

» [Lovlig cannabismedicin](#)

» [Forskning i cannabis](#)

» [Det mener Kræftens Bekæmpelse](#)

» [Links](#)

» [Naturlægemidler og kosttilskud](#)

» [Vitaminer og mineraler](#)

» [Behandlingsformer](#)

» [Når du også får kræftbehandling](#)

Tema: Cannabis og kræft

Cannabis kan lindre kvalme, og nogle oplever, at cannabis forbedrer livskvaliteten under kræftbehandlingen. Der er endnu ikke noget klart svar på, om cannabis kan bruges i behandling af kræftsygdomme, men der bliver forsket i det. Bliv klogere på cannabis' virkning, bivirkninger og hvordan du kan få medicin med cannabis til lindring.

Cannabis har gennem århundreder har været brugt til medicinske formål og som rusmiddel. Brug af cannabis er forbudt i Danmark, med mindre det er ordineret som medicin af en læge.

Få svar på hyppige spørgsmål om cannabis

- Er cannabis bedre mod smerter end morfin? - Kan cannabis helbrede kræft? - Hvilke bivirkninger er der ved cannabis? Få svar på en række hyppige spørgsmål om cannabis i relation til kræft her.

Cancer.dk/cannabis

Tema om cannabis, hvor du kan:

- Finde fakta om cannabis
- Læse spørgsmål og svar om cannabis
- Få viden om, hvad der er lovligt i DK
- Læse om forskning i cannabis
- Læse, hvad Kræftens Bekæmpelse mener
- Finde links til mere viden

Fakta om cannabis

'Almindelig hamp': Cannabis sativa

Cannabinoider – de aktive stoffer:

- Mere end 104 forskellige
- Mest kendte:
  - THC (delta-9-tetrahydrocannabinol)
  - CBD (cannabidiol)
- Virkninger:
  - Påvirkning af centralnervesystemet (spasmer, smerter)
  - Psykoaktiv virkning (påvirkning af adfærd og væremåde)

Cannabis som medicin

Her taler vi ikke om rusmidlet men om:

- **Medicinsk cannabis** (dvs. lægemidler med cannabis, herunder magistrelt fremstillede lægemidler fra Glostrup Apotek)
- **Cannabis til medicinsk brug** (dvs., at man bruger dele af cannabisplanten som medicin)

Medicinsk cannabis

Medicinsk cannabis er lovligt i Danmark

Lægemidler/produkter med cannabis der kan udskrives lovligt i Danmark:

- Sativex mundspray
  - Indeholder cannabisekstrakt
  - Bruges fx til patienter med sklerose
  - Er godkendt som lægemiddel i Danmark
- Marinol og Nabilone
  - Indeholder syntetisk cannabis
  - Bruges fx mod kvalme ved kemoterapi
  - Ikke godkendt som lægemiddel i Danmark men kan skaffes fra USA

Medicinsk cannabis

Magistrelt fremstillede lægemidler fra Glostrup Apotek:

- Lavet af ekstrakt fra cannabisplanten
- Kapsler
- Dråber/olie
- Laves med forskellige koncentrationer af CBD og THC

Læger kan udskrive recept – men har skærpet ansvar

Cannabis til medicinsk brug

Cannabis til medicinsk brug er ulovligt i Danmark

Dele af cannabisplanten, fx

- Cannabisolie
  - CBD-olie
  - THC-olie
- Pasta med cannabis (tyktflydende substans)
- Dele af planten, der kan spises, drikkes som the, ryges, dampes mv.

Hvad ved vi nu om cannabis og kræft?

Lindrende effekt:

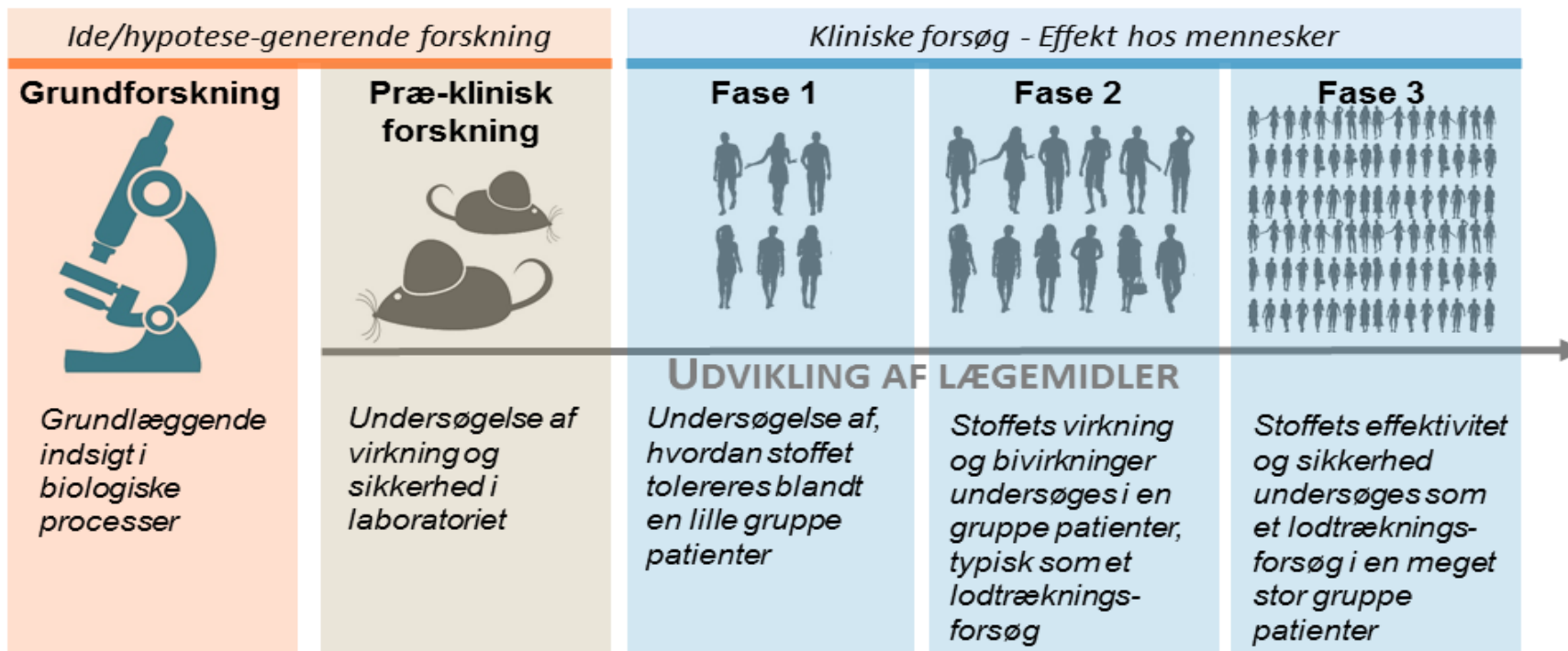
- Kvalme og opkast i forbindelse med kemoterapi
- Smerter

Helbredende effekt:

- I eksperimentelle celle- og dyreforsøg:
  - Kan slå kræftceller ihjel
  - Mindske kræftknuders evne til at danne blodkar
  - Men: Kan også stimulere vækst
- Der findes endnu *ikke* forskning, der viser, at cannabis kan helbrede kræft hos mennesker

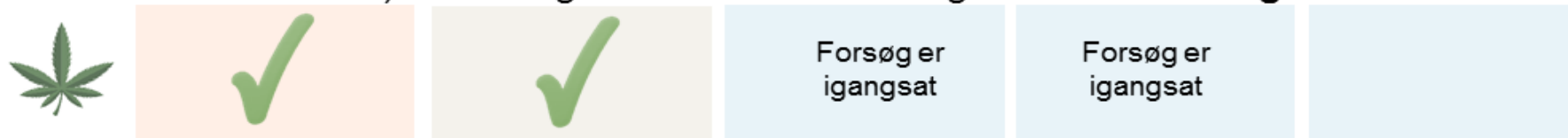
Forskning, cannabis og kræft

1) Forskning i cannabis til lindring af kvalme og smerter

2) Forskning i cannabis til hæmning af kræftudvikling

Forskning, cannabis og kræft

Forskningsprojekter om cannabis Hvad sker der?

- **14 forsøg der vil undersøge sikkerhed og effekt på livskvaliteten**
  - 2-3 forsøg planlagt i Danmark
- **3 forsøg der undersøger effekten på selve kræften**
  - Studie af hvordan stigende doser af det kunstigt fremstillede cannabinoid "Dexanabinol" påvirker kræftpatienter med spredt sygdom. Der skal indgå i alt 40 kræftpatienter fra England og Skotland. Fase 1 forsøg.
  - Studie, der har til formål at afklare hvor store doser Dexanabinol, patienter med hjernekræft tåler og hvorvidt det kan bremse væksten af hjernekræften. Der skal indgå 26 hjernekræftpatienter fra USA. Fase 1 forsøg.
  - Et studie af hvordan stigende doser af "Dexanabinol" i kombination med standard kemoterapi påvirker patienter med kræft i lever og bugspytkirtel. Der skal indgå i alt 112 kræftpatienter fra Tyskland, Polen, Spanien og England. Klassificeres studie som fase 1B.

Hvad er bivirkningerne ved cannabis?

Kendte bivirkninger ved at bruge cannabis som medicin:

- Træthed
- Svimmelhed
- Humørsvingninger
- Mundtørhed
- Kvalme og opkast
- Svækket koncentration
- Eufori (at blive 'høj')

Dog sjældent alvorlige bivirkninger ved lav dosis

Stort forbrug kan være afhængighedsskabende

Den nye forsøgsordning

Forsøgsordning fra 1. januar 2018

Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti

- 22 mio. kr.
- Over en 4-årig periode
- Læger kan udskrive mere uforarbejdede dele af cannabisplanten
- Der vil kun være opsamling på bivirkninger, ikke nogen reel erfaringsopsamling
- Aftalen er ikke endeligt godkendt endnu

Den nye forsøgsordning – "Vores" input

- Kræftens Bekæmpelse, Scleroseforeningen, Gigtforeningen, Danske Patienter og Lægeforeningen
- Kun speciallæger inde for f.eks. neurologi, onkologi og gigtsygdomme
- Patienten skal dernæst tage stilling til et tilbud om deltagelse i klinisk forsøg.
- Patienter, der vælger ikke at indgå i et klinisk forsøg får en behandlingserklæring. Erklæringen fastslår, at patienten er omfattet af forsøgsordningen og berettiget til at købe medicinsk cannabis på apoteket.
- Der skal tages stilling til de økonomiske konsekvenser for patienterne

Den nye forsøgsordning

– nyt efter 1. høring i folketinget

- Alle partierne støtte lovforslaget om en forsøgsordning med medicinsk cannabis
- Der vil blive afholdt en konference i sundheds og ældreudvalget hvor læger og andre eksperter fra både Holland, Canada og Israel, vil blive inviteret for at skabe rammerne for ordination under forsøgsordningen.
- Der skal tages stilling til de økonomiske konsekvenser for patienterne – men partierne kan ikke blive enige om hvor pengene skal hentes
- Opgør med hvad der er cannabis olie- f.eks. ren CBD olie.
- Pris på cannabis under forsøgsordning er endnu ukendt
- Dansk dyrkning af cannabis, også som forsøgsordning, går i gang pr 1 jan 2018.
- Alternativet foreslår at følge op på erfaring med "afkrydsningseskema"

Brugerundersøgelse om Cannabis

-Kræftens Bekæmpelse har spurgt sit brugerpanel om deres brug og holdning til Cannabis

Skal cannabis kunne bruges som medicin?

Jeg er meget positivt indstillet over for brug af cannabis som medicin

51%

Jeg er positivt indstillet over for brug af cannabis som medicin

35%

86 %

Jeg er hverken positivt eller negativt indstillet over for brug af cannabis som medicin

8%

281

Jeg er negativt indstillet over for brug af cannabis som medicin

1%

62

Jeg er meget negativt indstillet over for brug af cannabis som medicin

0%

6

Jeg har ikke taget stilling til brug af cannabis som medicin

5%

3

43

0%

25%

50%

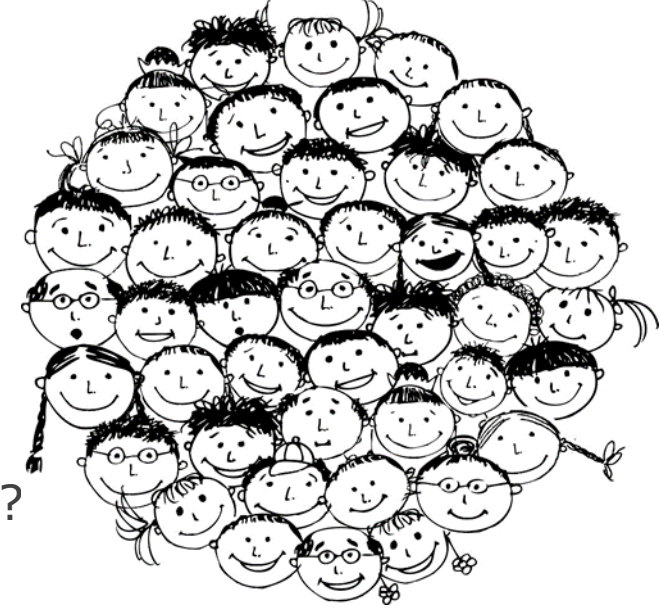
75%

100%

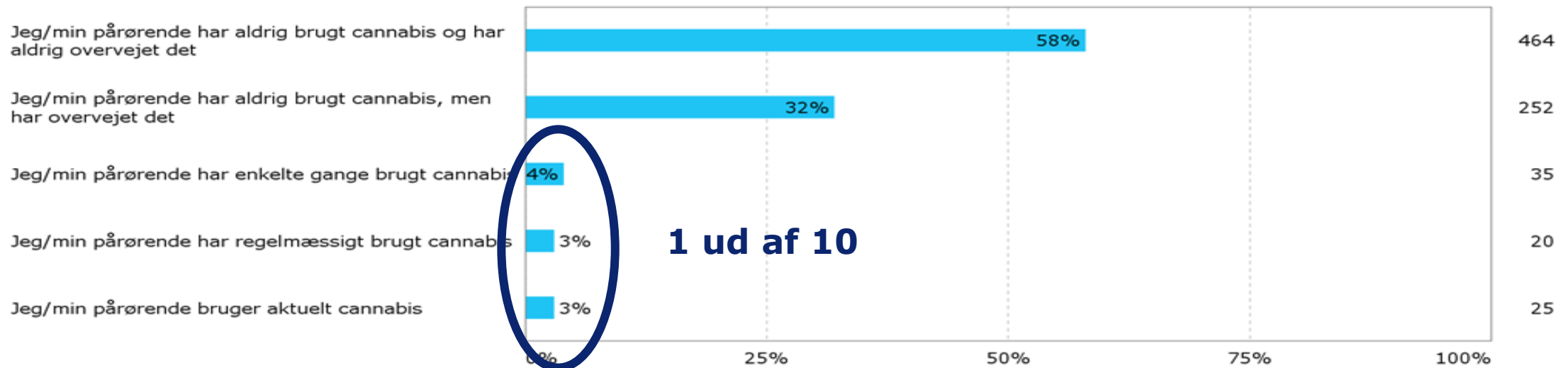

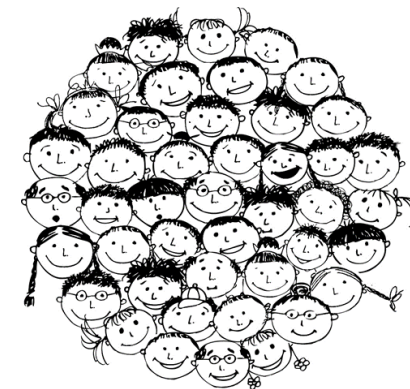
Brugerundersøgelse om Cannabis

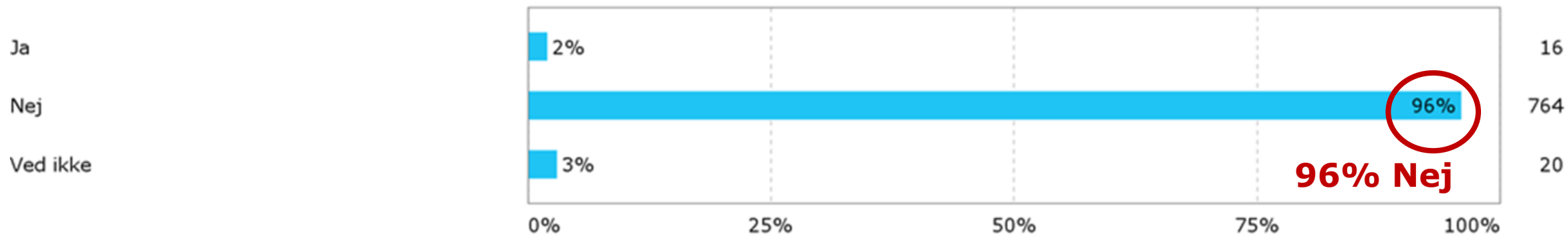
Hvor mange bruger egentlig cannabis i forbindelse med deres kræftforløb?

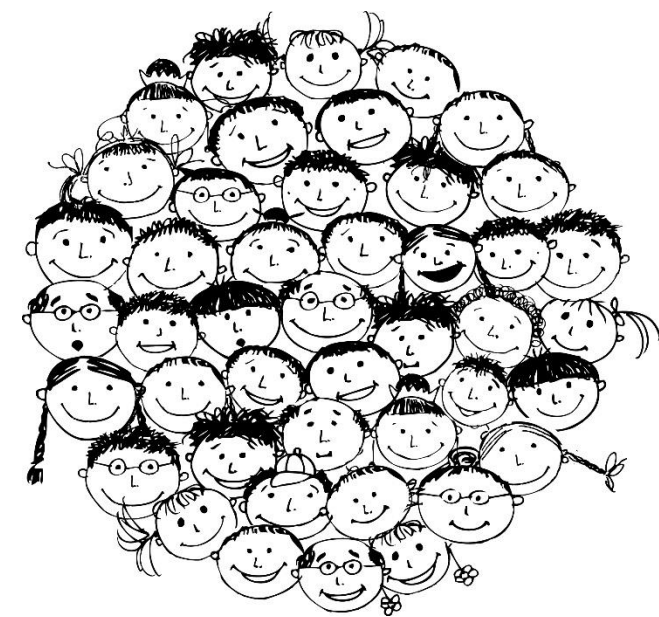
Brugerundersøgelse om Cannabis

Har patienterne modtaget information om cannabis som medicin fra sundhedsfagligt personale?

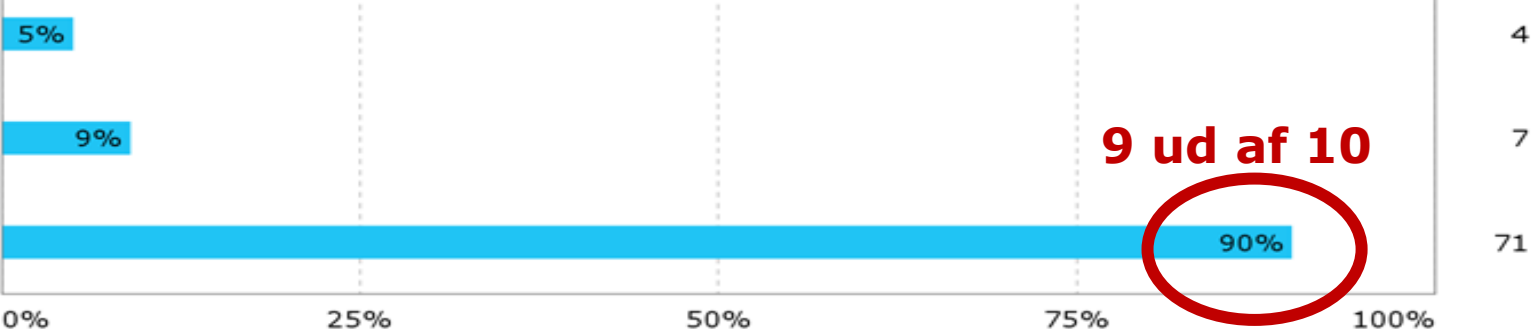

Brugerundersøgelse om Cannabis

Hvordan får patienterne deres cannabis?

Lægen skrev recept på medicin med cannabis
(Sativex, Marinol, Nabilone)

Lægen skrev recept på medicin med cannabis, der blev fremstillet på Glostrup Apotek

Jeg/vi har skaffet det på anden vis, beskriv gerne:

Hvad mener Kræftens Bekæmpelse om Cannabis som medicin

- At cannabisprodukter til medicinsk brug skal lovliggøres i Danmark under strengt kontrollerede forhold
- At cannabis til medicinsk brug skal være lægeordineret og have en klar begrundelse. Andre behandlingsmuligheder bør være afprøvede uden tilfredsstillende resultat
- At brug af cannabis sker under lægeligt opsyn, hvor man kan vejlede den enkelte patient, herunder holde øje med dosis og eventuelle bivirkninger
- At en lovliggørelse af cannabis til medicinsk brug følges op med forskning af dens virkning og effekt
- At produktion af cannabis til medicinsk brug skal underlægges særlig kontrol for at sikre kvaliteten af produkterne, som f.eks. i Holland

Hvordan informerer vi om alternativ behandling i Kræftens Bekæmpelse?

- Del af den almindelige rådgivning
- Hjemmeside: [Cancer.dk/alternativ](https://cancer.dk/alternativ)
- Foredrag

Kræftens Bekæmpelse

Vælg kræftsygdom ▼ Hjælp og viden | Forebyg kræft | Forskning | Nyheder

» Forside » Hjælp og viden » Hvad kan du selv gøre » Alternativ behandling » Tema: Cannabis og kræft

Hvad kan du selv gøre

- » Kost til kræftpatienter
- » Fysisk aktivitet
- » Genoptræning
- » Alternativ behandling
  - » **Tema: Cannabis og kræft**
    - » Spørgsmål og svar om cannabis
    - » Fakta om cannabis
    - » Lovlig cannabismedicin
    - » Forskning i cannabis
    - » Det mæner Kræftens Bekæmpelse
    - » Links
  - » Naturtægemedier og kosttilskud
  - » Vitaminer og mineraler
  - » Behandlingsformer
  - » Når du også får kræftbehandling

Tema: Cannabis og kræft

Cannabis kan lindre kvalme, og nogle oplever, at cannabis forbedrer livskvaliteten under kræftbehandlingen. Der er endnu ikke noget klart svar på, om cannabis kan bruges i behandling af kræftsygdomme, men der bliver forsket i det. Bliv klogere på cannabis' virkning, bivirkninger og hvordan du kan få medicin med cannabis til lindring.

Cannabis har gennem århundreder har været brugt til medicinske formål og som rusmiddel. Brug af cannabis er forbudt i Danmark, med mindre det er ordineret som medicin af en læge.

Få svar på hyppige spørgsmål om cannabis

- Er cannabis bedre mod smerter end morfin? - Kan cannabis helbrede kræft? - Hvilke bivirkninger er der ved cannabis? Få svar på en række hyppige spørgsmål om cannabis i relation til kræft her.

5 gode overvejelser om alternativ behandling

1. Hvad er dit formål med behandlingen?
2. Hvor ofte og hvor længe vil du bruge den?
3. Kan der være bivirkninger? Og kan du bruge den samtidig med din kræftbehandling?
4. Hvor meget tid og hvor mange penge kan og vil du bruge på behandlingen?
5. Hvad er behandlerens faglige baggrund, og hvilke faglige erfaringer har behandleren med kræft?

Spørgsmål

